

ਉਮਾ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ. ਜਿੰਦਲ ਜੇ.ਜੇ.

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

Cr I L.A.No. 2004 ਦਾ 558/DB

25 ਮਾਰਚ, 2008

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - S. 460 - ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ। 895 ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਦੁਆਰਾ ਟਰੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ - ਕੁੱਤੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ - ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਗਲਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ 460 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼-ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਪਰਾਧਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 460 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 12 ਹਨ।

(ਪਰਾ 11)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ। 895 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਵੱਲੋਂ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਮਕਾਨ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਪਏ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਸਵੈਟਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ.

(ਪਰਾ 17)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ, ਸਟੀਕ ਫੈਕਲਟੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਭਿਆਸ ਕੈਨਾਇਨ ਫੈਕਲਟੀਜ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਭਿਆਸ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 18)

ਵੰਦਨਾ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਕੀਲ।

ਗੁਰਵੀਨ ਐਚ. ਸਿੰਘ, ਐਡੀ. ਏ.ਜੀ.ਪੰਜਾਬ।

ਉਮਾ ਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਮਾਰਚ, 2004 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 7T/FTC/4-7-03/29-11-03 ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਐਡਹਾਕ), ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ/ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 460 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 500; ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

(2) ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 26 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜੇ.ਕਾਮ ਪਲੇਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ 6) ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਪਣੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਨਕਦੀ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ (27 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ) ਜਦੋਂ ਉਹ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਦੇ ਗੇਟ ਦਾ ਸੀਜ਼ਾ ਟੁੱਟਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਏ ਸਨ। ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਜ਼ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਖਿੱਲਰੇ ਪਏ ਸਨ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਤਾਰ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਦਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਨਕਦੀ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਸਿਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੁਚਲੇ ਗਏ। ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਜੇ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਿਹਾੜੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੋ ਲੜਕੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਾਜੇਵਾਸ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਬੈਠਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਉਹ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੱਗਦੇ ਸਨ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪਿਛਲੇ 2/4 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜੁਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਵੇਰੇ 8.15 ਵਜੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ

ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਸਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਮਰ ਨਾਥ ਦੇ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ (PW12) ਦੁਆਰਾ PJ ਨੂੰ ਰਸਮੀ FIR ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, FIR (Ex. PW12/B) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਭਾਵ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ PW11/A ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ PW11/B ਰਾਹੀਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮਾਹਿਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਡਾਗ ਸਕ੍ਰੈਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 9) ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ (ਸਾਬਕਾ PW10/A ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ PW10/B), ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖੂਨ ਦੀ ਚਰਬੀ ਦੇ ਟਿਸ਼ੂ ਵਰਗੀਆਂ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਜਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਲਿਆ। 'SS' ਦੀ ਛਾਪ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਰਸਲ ਜਾਰ (MO/1) ਨੂੰ ਮੀਮੋ (ਉਦਾਹਰਣ ਪੀਕੇ) ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਚ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਛਾਪ 'SS' ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੀਮੋ (ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਐਲ.) ਵੀਡੀਓ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਰਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਮੇਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਮੀਮੋ (ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ) ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਚੱਪਲ ਚੁੱਕ ਲਈ ਗਈ ਸੀ; ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਓ, ਅਤੇ ਮੀਮੋ (ਉਦਾ. ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਚੱਪਲ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀ ਵੀ ਵੀਡੀਓ ਮੀਮੋ (ਐਕਸ. ਪੀ.ਓ.) ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਵੀਡੀਓ (Ex. MOI) ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੀਮੋ (Ex. PP) ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮੈਮੋ SI ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ (PW7) ਅਤੇ ਅਮਰ ਨਾਥ (AW6) ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ

rrlemo (Ex. PW12/C) ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 9) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਡੰਗ ਸਕੁਐਡ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁਲੀਸ ਪਾਰਟੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ। ਕੁੱਤਾ ਬਾਥਰੂਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਕੰਕਰੀਟ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਭੌਂਕਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ 895 ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ (ਉਦਾ. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਪੁਲੀਸ ਟੀਮ ਗਠਿਤ ਕਰਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਤਲਵੰਡੀ ਮਲਿਕ ਦੀ ਮਾਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਅਮਰ ਨਾਥ (ਪੀਡਬਲਯੂ 6) ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖ, ਜੋ ਪੋਸਟਮਾਰਟਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਮੀਮੋ (ਸਾਬਕਾ PW11/C), ਨੂੰ 28 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ MHC ਕੋਲ ਕੇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 28 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. -12) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, SI ਵਾਸਾ ਸਿੰਘ (PW-7) ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਸਵੈਟਰ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ (ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਐੱਫ.) ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏਐਸਆਈ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਦਾ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਸਵੈਟਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ Ex.PF/1 ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-7 ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਸਾਬਕਾ. PQ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਚੱਪਲ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖੇ ਸਨ। 3700 ਉਸੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਪਈ ਸੀ। ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ: ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਕਤ ਸਾਮਾਨ ਜਿਸ ਦੀ ਚੱਪਲ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-7 'ਵੀ.ਐਸ.' ਵਜੋਂ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।

(4) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-7 ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਬਾਨਾਂ (ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਐਫ./2 ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਜੀ./2) ਦੇ ਮੋਟੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ

MHC ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ। 29 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.12 ਨੇ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬੋਰੈਨ ਮਾਈ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ (ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ)। ਪੰਪ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੈਂਡਲ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ (ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਆਰ.) ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਸਾਬਕਾ. ਇੱਕ ਦੱਤ (ਲੋਹੇ ਦੀ ਦਾਤਰੀ) ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੀ.ਐਸ. ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਾਰਦਾਤ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਅਰਥਾਤ ਪੰਪ ਦਾ ਹੈਂਡਲ, ਜੋ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਸੀ, ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਸਕੈਚ ਸਾਬਕਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ . PR/1. ਲੇਖ ਨੂੰ ਮੋਹਰ ਛਾਪ 'SS' ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੀਮੋ Ex.PR/2 ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਥਿਆਰ ਛੁਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਲੋਹੇ ਦਾ ਡੱਬਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਸਕੈਚ ਸਾਬਕਾ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। PW12/J ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ (ਐਕਸ. PS/2) ਰਾਹੀਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। PW12 ਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਈਟ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਆਈਓ ਨੇ ਧਾਰਾ 173 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ

(5) ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 460 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(6) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਡੰਗ ਸਕੁਐਡ ਦੁਆਰਾ ਟਰੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(7) ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(8) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। 895 ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵੱਲੋਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰੋਂ ਆਈ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੜਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕੋ ਕਮਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਭਗੌੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਡਾਗ ਸਕੁਐਡ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 9) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਤਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਦੀ

ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਸੁੰਘ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਲਈ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਵਜੋਂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਹੁਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।

(9) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਿਰਫ ਪੰਪ ਦਾ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈਂਡਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਦੀ ਦਾਤਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰੈਕਰ ਕੁੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 895 ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਪਏ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਸਵੈਟਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(10) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਦਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਸਨ ਪਰ ਟਰੈਕਰ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ। ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਤੱਤ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਸਵੈਟਰ ਅਤੇ ਚੈਪਲ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4) ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਐਫਐਸਐਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ, ਦੂਰ ਲਿਜਾਣਾ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 895 ਰਾਜ ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਟਰੈਕਰ ਕੁੱਤੇ ਵੱਲੋਂ ਸੁੰਘਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(11) ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਪਰਾਧਕ ਹਾਲਾਤਾਂ

ਤੋਂ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 460 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 12 ਹਨ। ਉਹ ਹਨ: ਡਾ: ਪਰਸ਼ਾਂਤ ਗੌਤਮ (PW1), ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪਟਵਾਰੀ (PW2), ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ (PW3), ASI ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (PW4), ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (PW5), ਅਮਰ ਨਾਥ (PW6), ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ (PW7), HC ਉਧਮ ਸਿੰਘ (PW8), ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (PW9), HC ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ (PW 10), ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ (PW11) ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ (PW 12)।

(12) ਡਾ: ਪਰਸ਼ਾਂਤ ਗੌਤਮ (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1) 27 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਸਮਾਣਾ ਵਿਖੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਯਾਨੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ | ਕੁਮਾਰ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

1. ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦੇ ਉੱਪਰ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖਮ ਕੰਨ ਦੇ ਵਹਿਣ ਨਾਲ।
2. 25 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਖੱਬੇ ਮੂਹਰਲੇ ਖੇਤਰ, ਅਸਥਾਈ ਖੇਤਰ, ਓਸੀਪੀਟਲ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਪੈਰੀਟਲ ਖੇਤਰ, ਆਖਰੀ 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਚੌੜਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਖੱਬੇ ਅੱਖ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਖੱਬੇ ਫਰੰਟਲ ਖੇਤਰ 'ਤੇ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦਾ ਜ਼ਖਮ।

(13) ਸੱਟ ਨੰਬਰ 2 ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਖੰਡ ਗਾਇਬ ਸੀ। ਟੈਂਪੋਰਲ ਹੱਡੀ ਵੀ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਖੱਬੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੱਡੀਆਂ ਵੀ ਗਾਇਬ ਸਨ। ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਚੀਰਾ ਹੋਇਆ ਡੂਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਜ਼ਖਮ ਤੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਟਿਸ਼ੂ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੰਟਰਾ ਸੇਰੇਬੁਲ ਹੈਮਰੇਜ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸੱਟ ਨੰਬਰ 3 ਅੱਗੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰੰਟਲ ਲੋਬ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਲਕੀਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਸੀ। ਸੱਟ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਸਾਧਾਰਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਗਵਾਹ (PW1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਘਣ ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਸਮਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ।

(14) ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ 3.45 ਵਜੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਗਰ ਮੋਰਟਿਸ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਵਗਣਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ:

1. ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ 3*2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖਮ।
2. 10x 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ, ਨੱਕ ਤੋਂ 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਤੇ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
3. ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੋਜ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।
4. ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੋਜ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।
5. ਖੱਬੇ ਅਸਥਾਈ ਖੇਤਰ ਸਤਹੀ ਉੱਪਰ 5X2 ਸੈ.ਮੀ.

ਅੰਡਰਲਾਈੰਗ ਫਰੰਟਲ ਹੱਡੀ ਦਾ ਸੱਟ ਨੰਬਰ 2 ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਸੱਟ ਨੰਬਰ 2 ਅੰਡਰਲਾਈੰਗ ਹੱਡੀ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਅੰਡਰਲਾਈੰਗ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

(15) ਸੱਟ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਅੰਡਰਲਾਈੰਗ ਮੈਕਸਿਲਰੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਡੁਰਲ ਅਤੇ ਸਬਡੁਰਲ ਸੇਰੇਬੁਲ ਹੈਮਰੇਜ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਡਰਲਾਈੰਗ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਮਾਂ ਜੋ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੀਤਿਆ ਸੀ ਤੁਰੰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪਟਵਾਰੀ, (PW2) ਨੇ ਅਮਰ ਨਾਥ (PW6) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ 8 ਮਾਰਚ, 2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਕੇਲ ਕੀਤਾ ਨਕਸ਼ਾ (Ex.PE) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਜਿਯਾ ਵਿਚ ਸ.

ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਾਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਭਰਨ ਲਈ ਸਟੈਂਡ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਥਾਂ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਖੂਨ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ (PW3) 27 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਸਟੂਡੀਓ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਸਨ (Ex.PI ਤੋਂ Ex.P16) ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ (Ex.P17 ਤੋਂ Ex.P32) ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ASI ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (PW4) ਨੂੰ 28 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ, ਗਾਜੇਵਾਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, SI ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਟਹਿਣੀਆਂ ਹੇਠ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਸਵੈਟਰ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਿੱਕਰ ਦਾ ਰੁੱਖ। ਉਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ. ਪੀ. ਐੱਫ.)

ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਇਕ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਰੁਪਏ ਛੁਪਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। 3700 ਦੀ ਨਕਦੀ ਅਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਇੱਕ ਚੱਪਲ। ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ. ਪੀ.ਜੀ.) ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (PW5) ਨੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ. ਐਚ.ਪੀ.) 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਉਹ 20 ਫਰਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ., ਚੰਡੀਗੜ ਵਿਖੇ ਭੜਕਾਊ ਲੇਖ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਨੁਕਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦੁਬਾਰਾ 22 ਫਰਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਐਫਐਸਐਲ, ਚੰਡੀਗੜ ਵਿਖੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ। ਅਮਰ ਨਾਥ (ਪੀਡਬਲਯੂ 6) ਐਫਆਈਆਰ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਰਾਤ 8-9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 26 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਦੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। 27 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਐਸ.ਆਈ.ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ (ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.7) ਥਾਣਾ ਸਮਾਣਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਉਹ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ 895 . ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 27 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ ਮਲਿਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਡਰੇਨ ਪੁਲ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਸਵੈਟਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨ ਤੋਂ 3700

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਝੱਲਣੇ ਪਏ ਅਤੇ ਉਹ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਤਰੀਕ, ਭਾਵ 28 ਦਸੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਦਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਪਏ ਸਨ। HC ਊਧਮ ਸਿੰਘ (PW8) ਨੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ (Ex.PT) 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 27 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਉਸ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (PW9) ਡਾਗ ਸਕੁਐਡ ਨਾਲ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ

ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਕੋਰਸ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਡੀਡੀਆਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਤੇ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਨੇੜੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਪੰਚ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। HC ਬਾਬੂ ਰਾਮ (PW10) 27 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਦਰ, ਸਮਾਣਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ। ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਿਊ 11) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਪਤੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲ./ਏ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਐਲ/ਬੀ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਸਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਜ਼ਿਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ (PW12) ਨੂੰ 27 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਮਾਣਾ ਦੇ ਐਸਐਚਓ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਰਫ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਰੂ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਮਰ ਨਾਥ (ਪੀਡਬਲਯੂ 6) ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ ਜਾਂ ਬਹੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦਿਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਕਦੀ ਪਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੁ. 895 ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੌਰਾਨ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 27 ਜਨਵਰੀ 2002 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਲਵੰਤੀ ਮਲਿਕ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 3 ਘੰਟੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ, 28 ਜਨਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ, ਐਸਆਈ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(16) ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਏ.ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

(17) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ। 895 ਨੂੰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਵੱਲੋਂ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਮਕਾਨ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਪਏ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਸਵੈਟਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ

ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੰਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੁੱਤੇ ਟਰੈਕਿੰਗ ਸਬੂਤ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ। ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਦਫ਼ਾਦਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ 13 ਮਾਰਚ, 2008 (ਦਿਨੇਸ਼ ਬੋਰਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ) ਨੂੰ 2007 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 687 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ) ਨੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਕੁੱਤਾ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਿਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

(18) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁੱਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ, ਸਟੀਕ ਫੈਕਲਟੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਭਿਆਸ ਕੈਨਾਈਨ ਫੈਕਲਟੀਜ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਭਿਆਸ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(19) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛਾਪੇ, ਪੁਲਿਸ ਟਰੈਕਰ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਂਸਟੇਬਲੀ ਮੁਕਤੀਆ (ਪੀਡਬਲਯੂ 9) ਨੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਰੈਕਰ ਡੌਗ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਕੋਈ ਕੋਰਸ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੀ ਸੁੰਘ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। 895 ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮਿਲਣਗੇ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 9) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੁੰਘਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁੰਘ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵਜ਼ਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੁੰਘਣ ਵਾਲਾ ਕੁੱਤਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸੁੰਘ ਕੇ ਅਪਰਾਧਕ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 895 ਤਾਂ ਇਹ ਛੱਤ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਸਵੈਟਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜੋ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਨਿਆ

ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 6 ਵਜੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਸਿਰਫ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੀ ਰਿਹਾ | ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ। ਇਹ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲਿੰਕ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। 895 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਰੁ. 3700 ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚੋਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰੀਟ੍ਰੇਲ ਪੰਪ ਦੇ ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੰਨਾ ਪੈਟਰੋਲ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 10 ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 12) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰ ਜਾਂ ਬਹੀ ਕਿਤਾਬ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ ਦੋਸ਼ੀ, ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਚੱਪਲ ਅਤੇ ਸਵੈਟਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੁੱਝੇ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈਟਰ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਅਤੇ ਸੁੰਘਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚੱਪਲ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।, ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਫਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੜਕ 'ਤੇ ਪੈਦਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

(20) ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ

ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

ਹਰਬੰਸ ਲਾਈ ਜੇ.
ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦੀਪ - ਅਪੀਲੈਟ
ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

Crl. ਏ. ਨੰਬਰ 2351/2004 ਦਾ ਐਸ. ਬੀ.
ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ. ਏ. ਨੰਬਰ 189/2005 ਦਾ ਐਸ. ਬੀ

8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2008

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872-ਐੱਸ. 114(ਜੀ)-ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 — ਐੱਸ. 15—1985 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ—ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਸੁਚੇਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਬੈਂਚ—ਇਸਤਰਾਸਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ—ਉਸ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ — ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਇਸਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਨ